

Onderwerp	: Aanvullend projectplan Waterwet voor Zwarte Veen
Status	: Besluit
Datum vastgesteld namens het college van dijkgraaf en heemraden	: **** 2022
Bijlage(n)	: Bijlage 1: Definitief Ontwerp 2019 Aaltense Goor & Zwarte Veen Bijlage 2: Aangepast Ontwerp Zwarte Veen 2022 Bijlage 3: Dwarsprofielen behorend bij Aangepast Ontwerp

Aanvullend Projectplan Waterwet

Namens het college van dijkgraaf en heemraden van het Waterschap Rijn en IJssel is, gelet op artikel 5.4, eerste lid, van de Waterwet, op 23 mei 2019 het projectplan Waterwet voor het Aaltense Goor en Zwarte Veen als onderdeel van het uitvoeringsprogramma 'Aaltense Goor en Zwarte Veen' vastgesteld, zie bijlage 1.

De inrichting van het Aaltens Goor is inmiddels overeenkomstig het vastgestelde Projectplan Waterwet gerealiseerd. De herinrichting van het Zwarte Veen is als gevolg van een private overeenkomst tussen partijen gewijzigd voor een deel van het gebied. Als gevolg daarvan wijzigt de waterhuishouding (in casu het vasthouden van grondwater) voor een deel van het Zwarte Veen. Dit aanvullende Projectplan voor het Zwarte Veen is nodig om de uit te voeren herinrichtingswerkzaamheden in het Zwarte Veen in overeenstemming te brengen met het bepaalde in het geactualiseerde (2021 en 2022) Definitief Ontwerp van het Zwarte Veen.

Op grond van artikel 5.4 lid, tweede lid, van de Waterwet bevat een projectplan Waterwet een beschrijving van het betrokken werk, de wijze waarop het werk wordt uitgevoerd alsmede een beschrijving van de te treffen voorzieningen gericht op het ongedaan maken of beperken van de nadelige gevolgen van de uitvoering van het werk.

1 Projectbeschrijving

1.1 Wat wordt aangelegd of gewijzigd?

Inleiding en context

De herinrichting van het Zwarte Veen is onderdeel van het gebiedsproces Baakse Beek - Veengoot. In dit gebiedsproces werken publieke en private gebiedspartijen samen aan een ontwikkelingsperspectief voor een duurzaam en klimaatbestendig watersysteem in het stroomgebied van de Baakse Beek en Veengoot.

Het motto van dit gebiedsproces is 'Samen voor een stroomgebied op orde'.

De in dit gebiedsproces en specifiek voor het project Zwarte Veen samenwerkende partijen zijn: Staatsbosbeheer, LTO Noord afdeling Oost Achterhoek, gemeente Aalten, gemeente Oude IJsselstreek, gemeente Oost Gelre, provincie Gelderland, Waterschap Rijn en IJssel, bewonerswerkgroep (vertegenwoordiging van grondeigenaren/agrariërs in het gebied) en

andere belangenorganisaties (o.a. Stichting Natuur en Milieu Aalten, Vereniging Nederlands Cultuurlandschap en stichting Vennemarke).

Met de hieronder omschreven aanpassingen wordt een bijdrage geleverd aan de eisen die daaraan gesteld worden vanuit de verschillende doelen en opgaven voor het projectgebied, waaronder:

- Nationaal Bestuursakkoord Water;
- Begrenzing van het gebied binnen het Gelders Natuurnetwerk;
- Verdrogingsbestrijding.

Het Zwarte Veen ligt in de gemeente Oude IJsselstreek binnen de driehoek Aalten, Varsseveld en Lichtenvoorde bij de bovenloop van de Veengoot. In het ontwikkelperspectief Baakse Beek en Veengoot speelt dit gebied vanwege haar potenties voor klimaatadaptatie in combinatie met natuurherstel een belangrijke rol. Door de ligging benedenstrooms van het Aaltense Goor, onderaan de rand van het Oost-Nederlands plateau, wordt het gebied gevoed door kalkrijke kwel, wat mogelijkheden biedt voor hoogwaardige natuur. Verder biedt de ligging van het gebied mogelijkheden voor waterberging.

Vanaf 2011 zijn verschillende onderzoeken en inrichtingsstudies uitgevoerd. Dit heeft in 2015 geresulteerd in een inrichtingsplan voor het Aaltense Goor en Zwarte Veen. Hierna zijn alle opgedane inzichten over de werking van het watersysteem gedeeld met de samenwerkende partijen in het gebied. Deze hebben, op basis van deze informatie, in gezamenlijkheid een ontwerp gemaakt voor de herinrichting van het gebied. Dit heeft in 2017 geleid tot het 'uitvoeringsprogramma Aaltense Goor en Zwarte Veen' dat door alle betrokken gebiedspartijen wordt gedragen. In 2021/2022 is de inrichting van het Zwarte Veen aangepast aan voortschrijdende inzichten. Deze aangepaste herinrichting van het Zwarte Veen wordt door alle betrokken gebiedspartijen gedragen.

Uitvoeringsprogramma Zwarte Veen

Het uitvoeringsprogramma voorziet in landbouwstructuurverbetering, natuurontwikkeling en -herstel, waterberging, recreatief medegebruik en landschapsbeleving van het gebied. Impliciet wordt ingespeeld op klimaatverandering.

Het uitvoeringsprogramma omvat vier deelprojecten:

1. Inrichting, beheer en monitoring
2. Verkoop drie wooneenheden (voormalig agrarisch bedrijf)
3. Kavelruilproces
4. Verkenning waterkwaliteitsverbetering

Dit projectplan Waterwet behandelt een deel van de inrichtingsmaatregelen geprogrammeerd onder deelproject 1 van de uitvoeringsovereenkomst, welke in 2019 is vastgesteld in het projectplan voor het Aaltense Goor en Zwarte Veen. In de aangepaste herinrichting van het Zwarte Veen (DO 2022) zijn deze maatregelen gewijzigd.

Scope projectplan

Dit Projectplan Waterwet behandelt de aangepaste inrichtingsmaatregelen in het Zwarte Veen, gelegen binnen het grondgebied van de gemeente Oude IJsselstreek. Het betreft het aanpassen van de ontwatering binnen het gebied (zie de inrichtingstekening zoals bijgevoegd als bijlage 2 en de dwarsprofielen op bijlage 3). De wijzigingen ten opzichte van het vastgestelde projectplan van 2019 zijn het gevolg van:

1. Voor het middengedeelte van het Zwarte Veen (zgn. natuur-inclusieve landbouw) is een private vaststellingsovereenkomst opgesteld, waarin geregeld is voor dat gebied te streven naar vernatting door middel van het verhogen van het grondwaterpeil en het extensiveren van het landbouwkundig gebruik als gevolg van deze vernatting. Daarnaast heeft de grondeigenaar de wens om tot landbouwkundige extensivering te komen. De beperkende factoren (vernatting en beperkende landbouwkundig gebruik) zijn gecompenseerd in een afwaardering van de grond. Om invulling te geven aan deze vaststellings-overeenkomst komt noodzaak om de voorziene ontwateringsmaatregelen, het graven van waterlopen langs de 1^e en de 2^e Diek, grotendeels te vervallen. Deze worden derhalve ingekort tot ter plaatse van volwaardige landbouwgronden, zie bijlage 2.
2. Aan de noordzijde van de 1^e Diek wordt een vrijliggend fietspad aangelegd. In samenhang met dit fietspad is besloten om de nieuwe leggerwatergang met onderhouds-pad te verleggen van de zuidzijde naar de noordzijde van de 1^e Diek (en dus deels in combinatie met het fietspad te realiseren).

Het is de bedoeling dat de inrichtingsmaatregelen gelegen binnen de gemeente Oude IJsselstreek vanaf de nazomer van 2022 worden uitgevoerd.

Integrale doelen Zwarte Veen

De geplande inrichtingsmaatregelen binnen het plangebied Zwarte Veen dienen vier hoofdoelstellingen, namelijk:

1. Natuurontwikkeling en -herstel
2. Waterretentie en waterberging
3. Recreatief medegebruik
4. Landbouwstructuurverbetering

Inrichtingsplan

De genoemde doelen en daaruit afgeleide inrichtingsmaatregelen zoals vermeld op de inrichtingstekening in bijlage 2, worden integraal, dat wil zeggen binnen één realisatieproject, uitgevoerd. Onderdeel van het maatregelenpakket zijn aanpassingen aan waterstaatswerken.

Wijziging Legger Watersystemen

De Legger is een beschrijving van het waterstaatswerk en wordt vastgesteld door het Dagelijks Bestuur van het waterschap. De Legger Watersystemen is een register van kaarten, tabellen en een leeswijzer waarin gegevens over de ligging, vorm, afmeting en constructie van watergangen, bergingsgebieden en bijbehorende kaden en kunstwerken zijn vastgelegd. De Legger is gepubliceerd op de website van het waterschap: www.wrij.nl.

Dit projectplan Waterwet regelt het vaststellen van de maatregelen die specifiek betrekking hebben op de aanleg- of wijziging van een waterstaatswerk (oppervlaktewaterlichaam, bergingsgebied, waterkering of ondersteunend kunstwerk). Anders gezegd regelt dit projectplan Waterwet het vaststellen van maatregelen die een wijziging van de Legger tot gevolg hebben.

Er is sprake van wijzigingen van waterstaatswerken als gevolg van de gewijzigde werkzaamheden in het kader van dit gewijzigde projectplan. De wijzigingen van het waterstaatswerk zijn hieronder beschreven.

1. Het ontgraven van de twee nieuwe leggerwatergangen, inclusief aansluiting op de hoofdwatergang (liggende binnen de gemeenten Oost Gelre en Aalten) worden ingekort tot zover deze binnen volwaardige landbouwgronden liggen.
2. De nieuwe leggerwatergang, welke geprojecteerd stond aan de zuidzijde van de 1^e Diek, wordt verlegd naar de noordzijde van de 1^e Diek.

De hierboven genoemde voorgenomen wijzigingen van waterstaatswerken worden uitgevoerd in combinatie met de overige voorgenomen recreatieve-, landschappelijke en natuurinrichtingsmaatregelen.

1.2 Hoe wordt het project uitgevoerd?

De bijgevoegde inrichtingsplannen worden verder technisch gedetailleerd in bestekstekeningen en een RAW-bestek. Dit bestek vormt de inhoudelijke basis voor een door het waterschap te initiëren aanbesteding. De inschrijver welke de laagste prijs aanbiedt, zal namens het waterschap opdracht krijgen om de inrichtingswerkzaamheden uit te voeren.

De werkzaamheden zullen, naast de aanleg van kleine civieltechnische objecten zoals duikers, vooral bestaan uit het machinaal ontgraven, vervoeren en verwerken van grond.

De werkzaamheden zullen worden uitgevoerd in nauwe afstemming met naastgelegen grondeigenaren en andere belanghebbenden.

1.3 Welke voorzieningen worden getroffen om nadelige gevolgen ongedaan te maken of te beperken?

Waterhuishouding

De nieuwe inrichting heeft geen nadelige invloed op de waterhuishouding. Deze zal onder gemiddelde omstandigheden gelijk blijven aan de huidige situatie.

De wijzigingen in de afwatering in het Zwarte Veen zijn zodanig gekozen dat de volwaardige landbouwgronden effectief ontwaterd blijven en door de reeds gerealiseerde kavelruil de verkaveling gunstiger wordt. De bodemhoogte van de nieuwe watergangen blijft gelijk aan de bestaande watergang. Daarmee blijft de drainagebasis van volwaardige landbouwgronden gelijk.

Tijdens de uitvoering van de inrichtingswerkzaamheden zal de afvoercapaciteit via de oude en nieuwe leggerwatergangen worden gewaarborgd. De aanliggende percelen zullen hierdoor geen hinder ondervinden van opstuwing of juist versnelde afvoer van water.

Ecologie

Er is in het plangebied een gedegen en gebiedsdekkend flora- en faunonderzoek uitgevoerd. De inrichtingsmaatregelen passen binnen de regels van de Wet natuurbescherming. Er is derhalve in het kader van de Wet natuurbescherming geen ontheffing dan wel vergunning vereist.

In de uitvoeringsfase wordt er gewerkt volgens de Gedragscode Flora en fauna welke door de Unie van Waterschappen is vastgesteld. Middels deze gedragscode wordt zorgvuldig omgegaan met (beschermd) planten en diersoorten, wordt het tijdstip van uitvoering indien nodig aangepast en/of worden mitigerende maatregelen genomen.

Grondgebruik

De inrichtingsmaatregelen hebben geen nadelige gevolgen voor het bestaande grondgebruik in het projectgebied.

De maatregelen zijn grotendeels geprojecteerd op gronden van de gemeente Oude IJsselstreek en voor een klein deel op particuliere gronden. In de reeds afgeronde kavelruil zijn de benodigde gronden vrijgeruild, zodanig dat de toekomstige watergangen inclusief onderhoudspaden onder publiek eigendom vallen.

Omgevingsoverlast

De overlast voor de omgeving zal zich beperken tot hinder als gevolg van grondtransportbewegingen en stof gedurende de uitvoeringsperiode.

Met de te contracteren aannemer zullen afspraken worden gemaakt om de hinder zoveel mogelijk te beperken door de transportroutes zo kort mogelijk te maken.

Hiernaast vindt stofbestrijding plaats door het inzetten van rijplaten en het nathouden van de onverharde grondtransportroutes.

Daarnaast zullen vanzelfsprekend de reguliere en wettelijk vastgestelde verkeersmaatregelen worden getroffen.

Monitoring

Het project voorziet in het opstellen en uitvoeren van een monitoringsprogramma.

Binnen dit programma wordt de ontwikkeling van het gebied vanaf heden tot zes jaar na gereedkomen van de inrichtingsmaatregelen nauwgezet gevolgd.

Deze monitoring, alsmede het uitwisselen van informatie is essentieel, omdat dit basisinput biedt voor de terreinbeheerders om bij te sturen in het beheer van het gebied en/of ongewenste ontwikkelingen een halt toe te roepen.

Het monitoringsprogramma richt zich op de effecten van de uitgevoerde maatregelen en het hierbij behorende beheer. Er vindt monitoring plaats op de aspecten waterkwantiteit, waterkwaliteit en natuurontwikkeling. De monitoring omvat de nieuwe en bestaande natuurterreinen, maar ook de natuurinclusieve en volwaardige landbouwpercelen. Hiermee wordt een vinger aan de pols gehouden of er geen negatieve effecten op de omgeving zijn.

Algemeen

Als gevolg van dit projectplan is geen financiële schade voorzien, die de uitvoering van het project in de weg staat. Voor eventueel financieel nadeel, dat onverhoopt ontstaat als gevolg van de uitvoering van het projectplan, kan een benadeelde een beroep doen op artikel 7.14 van de Waterwet. Dit artikel bepaalt dat aan degene die als gevolg van de rechtmatige uitoefening van een taak of bevoegdheid in het kader van het waterbeheer schade lijdt of zal lijden, op zijn verzoek door het betrokken bestuursorgaan een vergoeding wordt toegekend, voor zover de schade redelijkerwijze niet of niet geheel te zijnen laste behoort te blijven en voor zover de vergoeding niet of niet voldoende op andere wijze is verzekerd.

Het verzoek tot vergoeding van de schade bevat een motivering en een onderbouwing van de hoogte van de gevraagde schadevergoeding.

2 Toetsing Waterwet

De toepassing van de Waterwet is op grond van artikel 2.1 van de Waterwet gericht op:

- a. voorkomen en waar nodig beperken van overstromingen, wateroverlast en waterschaarste, in samenhang met
- b. bescherming en verbetering van de chemische en ecologische kwaliteit van watersystemen en
- c. vervulling van maatschappelijke functies door watersystemen.

Conclusie:

a. voorkomen en waar nodig beperken van wateroverlast en waterschaarste

De maatregelen in het Zwarte Veen voorzien in een optimale waterafvoer en perceelindeling ten behoeve van het landbouwkundige gebruik.

Conclusie: De maatregelen beperken wateroverlast en, hetzij beperkter, waterschaarste.

b. bescherming en verbetering van de chemische en ecologische kwaliteit van watersystemen

De ligging en bodemhoogte van de nieuwe watergangen in het Zwarte Veen is zodanig gekozen, zodat er geen verdrogend effect optreedt op de omliggende natuurwaarden.

Conclusie: De maatregelen hebben een positieve werking op de chemische en ecologische kwaliteit van het watersysteem.

c. vervulling van maatschappelijke functies door watersystemen.

Met de inrichting beogen we, naast een verbetering van het functioneren van het watersysteem, ook een versterking van landschappelijke kwaliteiten, terrestrische natuurkwaliteiten en natuurbeleving ter plaatse van de waterberging en de directe omgeving.

Conclusie: De natuurinrichting in combinatie met waterberging, landschapsontwikkeling en verbeterde recreatieve ontsluiting geven aantoonbaar maatschappelijke meerwaarde.

3 Wijze van uitvoering

3.1 Planologische inpassing

Op grond van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) is voor het gebied waar het project wordt uitgevoerd geen wijziging van het bestemmingsplan vereist.

Wel is voor een aantal werkzaamheden, o.a. kappen van 3 bomen en ontgraven en dempen van watergangen een omgevingsvergunning vereist.

Deze omgevingsvergunningprocedure verloopt parallel met de procedure Projectplan Waterwet waarbij de terinzageleggingsperiodes (zoveel mogelijk) gelijktijdig worden doorlopen.

3.2 Andere noodzakelijke vergunningen en relevante besluiten

Naar aanleiding van dit projectplan moeten de wijzigingen in het waterstaatswerk worden meegenomen in een wijziging van de legger. De legger bestaat uit kaarten en teksten. In de legger vindt de juridische vastlegging plaats van zaken als de ligging, vorm, afmeting en constructie van wateren of waterkeringen. Ook worden daarin de zogeheten kunstwerken vermeld zoals bruggen, stuwen en duikers. De legger is bepalend voor de verplichtingen over en weer tussen het waterschap en burgers op het gebied van de instandhouding van de waterstaatswerken. Zo blijkt bijvoorbeeld uit de legger waar de diverse keurzones geografisch gelegen zijn. In deze keurzones gelden er regels voor diverse activiteiten. Deze regels zijn vastgelegd in de Keur Waterschap Rijn en IJssel 2009 en houden bijvoorbeeld in

dat er niet gegraven mag worden zonder vergunning van het waterschap (watervergunning). Ook kunnen in de legger onderhoudsverplichtingen worden geregeld.

Het projectplan Waterwet wordt bij de reguliere actualisatie van de legger verwerkt in de legger.

Verder zijn de volgende overige vergunningen en besluiten van belang:

Vergunningen/Besluiten

Omgevingsvergunning

Ontheffing Wet natuurbescherming

Melding Besluit bodemkwaliteit

Bevoegd gezag

gemeente Oude IJsselstreek

provincie Gelderland

gemeente Oude IJsselstreek, Omgevingsdienst
Achterhoek

3.3 Planning

De start van de uitvoering staat gepland voor de nazomer van 2022. De uitvoering van de maatregelen zal enkele maanden in beslag nemen. De verwachting is dat de werkzaamheden in maart 2023 worden afgerond.

3.4 Overige uitvoeringsaspecten

De inrichtingsmaatregelen vinden grotendeels plaats op gronden welke in eigendom zijn bij publieke partijen (gemeente Oude IJsselstreek, Waterschap Rijn en IJssel) en voor een klein deel op gronden in particuliere eigendom. Daar waar het voor de uitvoering van de werkzaamheden noodzakelijk is om gronden van derden te betreden, zullen medewerkers van het waterschap en/of de aannemer de activiteiten vooraf afstemmen met de betreffende grondeigenaren/-gebruikers.

4 Procedure

Bij de totstandkoming van het projectplan wordt gebruik gemaakt van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht: de uniforme openbare voorbereidingsprocedure.

Dit betekent dat het projectplan Waterwet digitaal wordt bekendgemaakt en gedurende zes weken met de bijbehorende stukken kan worden geraadpleegd op de website:

<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/zoeken/waterschapsblad>.

Het definitief besluit inzake het projectplan Waterwet wordt na vaststelling namens het college van dijkgraaf en heemraden van het Waterschap Rijn en IJssel digitaal bekend gemaakt.

Tegen het ontwerp besluit tot vaststelling van het projectplan kunnen zienswijzen ingediend worden binnen zes weken na bekendmaking. Tegen het definitief besluit tot vaststelling van het projectplan Waterwet is binnen zes weken na bekendmaking daarvan beroep bij de rechtbank mogelijk. .

Het projectplan ingevolge artikel 5.4, eerste lid, van de Waterwet staat in de bijlage bij artikel 1.1 van de Crisis- en Herstelwet genoemd. Hierdoor zijn de bepalingen in hoofdstuk 1, afdeling 2 van de Crisis- en Herstelwet van toepassing.

5 Contactpersoon uitvoering werken

Voor meer informatie over het ontwerp projectplan Waterwet kunt u terecht bij de heer G. (Gerard) Horst, g.horst@wrij.nl. De contactpersoon kan uw vragen beantwoorden en het plan met u doornemen.